

SEMBLANCES ENTRE ELS «PARLARS» «EIVISSENC» I «CADAQUESENC». ALGUNS TOPONIMS DE SES DUES COSTES

Ernesta SALA

Precisament va ser una qüestió derivada de l'Ensenyament de la Llengua catalana, que com a professora de llengua a la Universitat de Girona, concretament, llavors, a l'Escola de mestres, em vaig dedicar durant uns quants anys a fer viatjar els meus alumnes pels Països Catalans. Abans del viatge, els nois es repassaven i s'estudiaven els trets principals de cada dialecte, se'n feien treballs a classe, en grups, i amb tots els ajuts possibles i adequats: cartografia, bibliografia, fotografies, contes, etc. i finalment, escriuien un tema ben estudiat.

No cal dir que els alumnes feien aquesta feina amb molt de gust, perquè sabien que després, al principi de les vacances de Pasqua realitzaven el viatge i jo els acompanyava i connectava prèviament, amb els professors de Llengua catalana de cada institut (perquè llavors encara no existia cap Universitat a les Balears i menys, per la seva extensió, a les Pitiüses...). Suposo que parlo de 10 o 15 anys enrere...

La boníssima relació entre el professor eivissenc i jo, que em considero cadaquesenca (avi nascut a Cadaqués, família de pescadors, amb 10 germans... El germà gran el va enviar a estudiar Dret a Barcelona, el lloc més a prop de Cadaqués per obtenir el títol d'advocat) començà aleshores. Quan hi vàrem arribar, ja fa tants anys, que només recordo, però, que el professor amb qui jo havia connectat per telèfon, des de Girona, ja que era el responsable primer de l'assignatura, ens va fer una rebuda realment extraordinària.

Ens va acceptar, gustós que des d'alguna Escola de mestres dels Països Catalans, s'interessessin pel "parlar eivissenc" i ell mateix (la primera vegada) ens va acompanyar i ens va escriure en uns fulls, que encara tinc, les "rutes" més interessants de tota l'illa. No cal dir que nosaltres estàvem encantats. Havíem trobat una persona que parlava la mateixa llengua, i que pensava en tantes coses igual que la majoria de nosaltres, sobretot quan es tractava de la llengua i de la cultura dels Països Catalans.

Després hi vàrem tornar unes quantes vegades i els meus alumnes, amb l'especialitat de Filològiques, ja esperaven el viatge "dialectal".

Des d'aquest primer dia, i ja sense alumnes, va néixer una forta amistat, eivissenc-cadaquesenca, que encara dura. Quan necessitava que em presentés pescadors per fer-los entrevistes sobre els peixos (capítol d'Ictionímia de la meua tesi) i sobre els noms de lloc, de les roques, de les puntes i de les illes (toponímia), que jo necessitava per definir capítols de la tesi doctoral, marxava cap a Eivissa i a més de treballar, m'adonava que podia comptar amb uns amics amb qui em sentia molt bé.

Aquesta vegada, faré un resum del vocabulari del parlar cadaquesenc i només esmentaré les paraules que es diuen igual i signifiquen el mateix en el parlar eivissenc, encara que estem segurs que no es pot fer, ara, un estudi amb pretensions d'abastar la totalitat dels mots i de les expressions dels dos "parlars" ni això s'intenta, aquí.

En aquesta comunicació em dedicaré a l'anàlisi de dos aspectes de la Llengua, que vaig estudiar fa temps i que em va proporcionar diverses satisfaccions:

a) la comparació del lèxic cadaquesenc i la de l'eivissenc

b) la relació d'una part important dels noms de lloc (toponímia) perquè també vàrem descobrir que s'hi repetien.

LÈXIC

Per ordre alfabètic:

A

abantes adv. temps, sin. abans. eiv. abantes.

abegot mascle de l'abella. eiv. abegot

acotar-se verb reflex., sin. ajupir-se/ kutársa/. eiv. kutarsa

ametlló m. fruit de l'ametller, tota mena d'ametlles. eiv. mel·ló i metl·lé (en algunes zones de l'illa)

antigor f. temps antic. eiv. antigó. temps antic

arenella f.top. s'Arenella, platja de sorra. eiv. arenella, sorra fina.

B

bancal m. banc llarg sense braços. eiv. banc llarg sense braços

boiregada f. molta boira i espessa. eiv. mateix significat.

bombar v.intr. fer pujar i baixar la potera en la pesca dels calamars. I en la pesca dels pops. eiv. mateix significat.

botir. v.tr. botit, enfadat. Habitualment s'usa en forma perifràstica: «està botit» per «està enfadat». eiv. mateix significat.

bufador m.top. «es Bufadors» muntanya situada en direcció NNE, per on bufa la tramuntana. eiv. «bufador», m. canal de roca per on bufa el vent i fa passar-hi l'aigua del mar (sem.)

bufera f. vent que bufa fort i seguit durant dies i dies, sol ser aplicat a la tramuntana.

C

cabra f. crustaci molt apreciat i abundant a les costes de cap de Creus, ara en recessió. eiv. cabra, cranca peluda.

cafè m. canvia la fonètica / kafé/. eiv. mateix canvi fonètic /kafé/.

caferitu m. cafè amb llet: «as matí es caferitu». eiv. «es caferet».

caganiu m. el fill més petit de tota una colla de germans: «en Xicu és es caganiu». eiv. es caganiu.

calitja f. boira, vapor que entela l'aire. eiv. xafagor (sempre)(sem.)

cofa f. senalla planera, un xic fonda. S'hi posen les xarxis, a més d'altres pescalls. eiv. mateix significat.

cornà f. cargol marí de gran mida, acabat en punxa. Quan es trenca la punxa, hi queda un forat circular semblant a un instrument de buf. Si s'hi bufa fort produeix un so molt greu i molt intens. eiv. m. corn. (canvi de gènere).

coua f. (fon.) cova eiv. cova. (sem.).

crepsells m.pl. espècie de bunyols que solen fer-se per Setmana Santa. eiv. crepsells.

D

dalenc m. home de mar que es manté estona submergit a l'aigua. loc. «fer de dalenc» per «escabussar-se» o «capbussar-se». eiv. capbussar-se.

después adv. significat de «llavors». Per tant es refereix sempre al passat i no pas al futur, com seria aplicable en el seu ús normal (castellà). eiv. mateix ús.

dingú pron. cap persona (sin.) ningú (també a l'Emporda). eiv. mateixa pronúncia i mateix significat.

E

embabiat, -ada adj. amb tota l'atenció aplicada a la *mateixa* cosa. Ex. «s'ha passat tot lo dia embabiat, mirant en mar». eiv. embebeït, -ida, adj. amb el mateix sig.

embotar v.tr. posar la carn trinxada dins els budells per fer botifarres. eiv. omplir, atipar. (sem.)

escanyagats m. peix petit, de diverses espècies, però no massa apreciades. Tenen moltes espines. eiv. escanyavees.

estenedors top. «ses Estenedors», roques del cap de Creus (lloc on s'hi estén alguna cosa, per exemple xarxes...).

estrevioli m. passatge estret de mar. top. «s'Estrevioli», també a prop del cap de Creus.

estudi m. col·legi, escola. Només l'escola de nens. Ex. «Es nens van a estudi». eiv. mateix significat.

F

farallons m.pl. esculls junts, a prop de la costa. top. «es Forallons», illots situats al mig de la badia de Cadaqués. eiv. faraions, m.pl. mateix significat.

ferrar v.tr. 1.nàut. «ferrar ses veles» per fermar-les. 2. fregir ous a la paella plena d'oli calent. 3. fregir ous a la paella sense batre'ls. eiv. s'usen les tres amb els mateixos sig.

ferro m. / férru/ àncora no necessàriament petita. DCVB 4.nàut. àncora petita, de més de dues uncles sense cep (or., val., bal.). eiv. ferro / férru /.

figuera de moro f. planta de les cactàcies. eiv. figuera d'Índies.

fonar v.tr. tirar alguna cosa al fons del mar. Calar amb profunditat. eiv. calar en profunditat.

fonar-se v.refl. anar-se'n al fons. S'aplica referit als peixos que nedaven per la superfície i de sobte, se'n van cap al fons del mar. eiv. mateix sig.

fonda f. sistema de pesca: «pescar a la fonda». Pesca amb lluna plena, la barca fondejada. Segons la direcció del corrent del mar, es deixa que aquest s'emporti la fluixa escada i calada, mentre es va agrumant. S'hi pesquen sobretot oblades, sarcs i càntares. eiv. «pescar a la fonda».

figurada f. gran quantitat de figues. DCVB gran quantitat de figueres (sem.)

filustar v.tr. guipar. eiv. filustrar

fonera f. profunditat. DCVB paratge del mar on hi ha molta profunditat. eiv. fonera, mateix sig.

freu f. pas estret de mar entre dues costes (dif.morf. canvi de gènere). Cad.top. «sa Freu». eiv. freu m.

frisanya f. neguit sense causa aparent. DCVB friança, neguit (Empordà). eiv. frissadissa f.(fon.)

fonell m. fonoll, planta. (fon.) eiv. fonoi

fumarro m. un cigar, un puro per fumar

furraca f. balda grossa per tancar una porta. DCVB 2. impuls que es dóna a una barca per avarar-la. eiv. impuls que es dóna a una barca per posar-la surant dins la mar.

futarro m. 1. cosa inútil, sense cap valor. eiv. futarra, peix de diferents espècies i sense gaire valor.

futimer m. gran quantitat, abundància.

futroia f. loc. «a la futroia», mal vestit, de qualsevol manera. DCVB «A la futroia», de qualsevol manera (Empordà).

G

gafes f.pl. molls, eina per agafar alguna cosa del foc sense cremar-se. eiv.gafes.

galtís m. galta, especialment del peix. eiv. mateix sig.

gamber m. (ant.) llit. Ex. «Me'n vaig as gamber». eiv. (ant.) relació (sem).

gambina f. espècie de nansa, de forma diferent. És circular i té un ull per on entren els peixos, que solen ser serrans o guiules. eiv. gambins m.pl. (canvi de gènere).

gambinejar v.intr. anar a calar gambines, xafant garotes com esquer per posar a dintre. S'hi agafen peixos petits.

garxell adv. loc. adv. «anar de garxell», anar torcit. A l'Alt Empordà, amb el mateix sentit es diu «anar de gairell». eiv. «anar de gatzell».

garora f. garoina, uriç de mar. eiv. bogamari.

gavià m. au marina, sin, gavina. eiv. mateix sig.

genari m. gerani (fon. metàtesi). eiv. canari (fon.)

generé m. ascendència, nissaga. Ex. «És bon pescador, en Pere, en ve de gènere...».

gibella f. sin. gibrella (fon). eiv. llibrell (d'escurar els plats).

ginebró m. fruit del ginebrer, arbust que també s'anomena «ginebra».

gínjol m. s'aplica per anomenar trempat a algú. Ex. «La Núria és trempada com un gínjol».

DCVB fruit del ginjoler (sense aparent relació sem.).

grielles f.pl. graelles. eiv. grilles (fon.).

grillet f. grilló que serveix per amarrar-hi les cordes, no solament la de l'àncora. eiv. (nàut.) grillet.

grilló m. part del rem compresa entre l'estrop i l'extrem on es maneja. eiv. peça de ferro que serveix per fermar-hi la tralla (sem.)

grop m. nuvolada grossa i fosca, que porta tempesta. Ex. «Aqueix és un vent de grop». eiv. nuvolada (sem.)

gropejar v.intr. fer mal temps, no de manera continuada sinó irregularment. eiv. mal temps congriat de forma irregular.

gropitxol m. grop petit (dim. de grop). eiv. gropitxot.

guissar v.intr. lladrear. eiv. guissar

I

iglesi f. / ikklézi / (fon. i morf.) església. eiv. /ikklézi/

ira interj. / ira/ forma contracta del v. «mirar» Imp. 2a p. Ex. «Ira com va en nen!...»

estiu m. / istíw/ (fon.) també a les comarques gironines. eiv. istiu.

ix! interj. denota estranyesa i admiració. És freqüent una expressió amb aquest mot inicial de frase: «Ix mai nen, com és?». eiv. «Ell, què hem de fer?» (equivalència semàntica entre «ix» i «ell»).

J

jonell m. genoll (fon.). eiv. junoi, m. (fon.)

josepa f. «guilla», mot tabú, per això es parla de josepa i mai de guilla. eiv. josepa (tabú?)

Joan de Narbona, tramuntana, amb nom i cognom. Ex. «Ja bufa en Joan de Narbona!».

joell m. peix. que va en moles...

jóncols / ó kus/ top. platja gran entre la punta de sa Figuera i el cap Norfeu (vegi's Toponímia).

jonell m. (fon.) genoll. eiv. junoi (fon.).

Josepa f. «guilla»(mot tabú en cad.).

judiua f. garota mascle, no comestible. Té les punxes de color negre, o més fosques que les de les de l'altre tipus de garota. DCVB «judiua» f. jueva.

júlit m. joc que es jugava saltant a corda, molt de pressa.

jupa f. gal. faldilla. DCVB «jupa» peça de vestit d'home, es portava als segles XVIII i XIX (sem.).

L

lero adj.beneitó (Empordà). eiv. «fer es lero», «fer atzagaiades».

liró m. ximplet, beneit. eiv. liró, (mateix sig.).

llagut m. barca més petita de set metres, que acostuma a anar aparejada amb dos parells de rem; actualment alguna també porta motor. Cap d'elles va ormejada amb veles. eiv. llait (fon.).

llampadissa f. fer molts de llamps de manera seguida. eiv. llampegadissa.

llampar v.tr. 1. fer llamps, llampegar. 2. mirar (en el joc d'amagar). Ex. «I tu no llampis!». 3. mirar d'amagat. eiv. llampar (tots tres sig.).

llampat adv.loc. «anar llampat», anar atabalat i de pressa. eiv. llampat, llampada, sempre usat amb el v. «anar» Ex. «Anava llampada!».

llimac m. espècie d'alga. eiv. espècie d'alga sense diferenciació de tronc i fulles.

lluminari f. làmpara, conjunt de llums. eiv. mateix sig.

loco m. superlatiu de boig. Ex. «Aquest no és boig, aquest ja és loco!». eiv. molt desequilibrat mentalment.

M

madera f. la fusta per fer embarcacions. Ex. «A la mar, madera!». eiv. mateix sig.

mancada f. acció i efecte de mancar, de disminuir el vent. En general, quan la tramuntana es va afeblint, es diu «La tramuntana va de mancada». DCVB; mancada f. acció i efecte de disminuir, de mancar... eiv. mancar el vent (mateix sig.).

maraixa f. mar molt grossa. eiv. maraixa.

màrfega f. espècie de matalàs prim, ple de palla (ant). DCVB, tela farcida de palla per servir de matalàs.(Etim. de l'àrab marfaka, «coixí»). eiv.(antic).

maror f. l. onades. 2. s. fig. malhumor, baralles entre amics o a la família. Ex. «no els parlis gaire que avui hi ha mala maror!». eiv.2. Ex. «Hi ha mala maror!» (s.fig.).

marrofi m. terròs de sucre. S'aplica també en el cas que el terròs s'hagi fet a causa de la humitat.

marso m. loc. «fer marso» tornar de la pesca i no haver pescat res.

mellor adv. millor (fon.) eiv. mellor /melló/.

mestralada f. vent fort de mestral. eiv. mestralada.

minudència f. cosa petita, peix petit, menudalla (fon.). eiv. minudensi.

minves f.pl. les minves o calmes del gener. Disminució del nivell ordinari del mar i temps de bonança. eiv. mateix sig.

miquejar v.intr. ploure poc i lentament. Etim. provinent de «mica». No és a cap dels diccionaris consultats, pero sembla ben clar.

mongets m.pl. tot el que són «mongetes seques» a la resta del domini. Es fa la distinció entre «mongets blancs» (mongetes) i «mongets negres» (mongets).

morcades m. pl. solatges d'oli (Empordà).

morranell m. estri de pesca de forma cilíndrica que té les entrades pels dos costats. Poden pescar-s'hi altres peixos que no siguin ni congres ni morenes. eiv. estri de pesca, per pescar morenes i congres (sem.).

moixera f. borratxera, gat, pet. Ús més freqüent en les locucions «anar gat», «anar pet».

multra f. murtra, planta, arbust de fulles persistens, flors blanques... eiv. murtra /multra/ (fon.).

N

nen, nena m. i f. a tots els homes i a les dones, no solament als infants, ni tan sols als adolescents. És la forma habitual de saludar i de dirigir-se a algun conegut. Ex. «Ei!, nena, feia molt de temps que no mus vèiem!..».

nereta f. oreneta (metàtesi). DCVB (Foixa, Llofriu). Tampoc no el registra Cadaqués, quan aquest mot és viu en el vocabulari actual.

nom m. / nóm/ mot amb què una persona o cosa és coneguda o designada (remarcar la pron. de la «o»). eiv. nom /nóm/.

nyafar v. tr. aixafar. eiv. esclafar, fer malbé (sem.).

nyonya f. mandra que fa son. eiv. mateix sig.

O

olivassos m. pl. forma plural d'«olivar». Ex. «Ses olivassos aquest any són ben rublerts d'olives».

oltriga f. ortiga (fon.). eiv. oltriga.

orins (ses) m. pl. excreció líquida dels ronyons... pipf. Ex. «Li han fet analitzar ses orins».

P

pacenci f. paciència, cad. «Qui té pacienci, va a la vela». eiv. pacienci.

palitreco m. i. adj., abandonat en el vestit, deixat. Ex. «Estàs fet un palitreco».

patotxo m. feix de llenya petita, que quedava a terra després d'haver escatit una olivera. Per encendre el foc a casa, es feia com un manat que es podia portar a sota el braç i en deien «patotxo».

pannada f. truita de farina sense ous. Es posa la farina en un plat i s'hi tira l'aigua suficient per fer-ne una pasta amb una consistència adequada, perquè en tirar-la a la paella, dins l'oli calent, es cogui com una truita. També se'n diu «farinots». DCVB f. contingut d'una panna o paella.

paniesana f. xarxa de pescar, consistent, feta amb malla de solta a la part superior i d'armallada a la part inferior.

papanell m. llagosta de camp.

pardilla f. patellida. DCVB f. pardilla, patellida. eiv. pardilla.

paretaire m. constructor de parets seques.

paret seca f. tipus de paret feta amb pedres planes de pissarra, posades en forma horitzontal una sobre l'altra, sense aguantar-les amb res que no sigui el «trenat» de les mateixes pedres, sense ciment. Separen camins, propietats, olivars i vinyes. DCVB «paret seca» f. o de pedra seca... la feta de pedres totes soles, sense fang ni altra cosa que les lligui. eiv. paret seca.

partió f. paret o camí que divideix dues propietats. eiv. partió.

passanelles f. pl. passeres. 1. es fan tirant una pedra plana sobre l'aigua del mar, de manera

que faci una colla de salts, abans d'anar al fons. 2. fig. «fer passanelles» amb el sentit d'anar i tornar sovint dels mateixos llocs. Ex. «la Clara, de París a Ginebra en fa passanelles». DCVB loc. «fer passereres», d'un lloc, anar-hi sovint...

passatge m. pas estret entre roques, amb el mar en mig i navegable. Nom repetit en la topom. local. Ex. «es passatge de s'Estrop». DCVB 2.a) passadís, lloc relativament estret per passar d'una habitació a l'altra (sem.).

pedrolinc m. pedragolet, còdol de platja. DCVB «pedrolí» m. pedra molt petita. eiv. pedrolí (fon.)

peixi minutí m. peix petit o cosa minsa. DCVB s. fig. conjunt de persones o coses insignificants. eiv. mateix significat.

perdigall m. la cria de la perdiu, perdigot.

per mor de per por d'alguna cosa; per evitar quelcom desagradable. DCVB a) per mor de o per mor que: per causa de, per culpa de... b) per mor de o per mor que, seguit d'un verb... eiv. per mor de, mateix sig.

piella f. estri de cuina (fon.). eiv. pieia.

pitxer m. gerro, normalment d'estany, per posar flors. També «pitxera». DCVB pitxer m. recipient de terrissa. eiv. recipient de terrissa.

polsim m. ruixim de l'aigua del mar, quan polseja. DCVB pols molt fina. 2 «polsimada» polsim de l'aigua. eiv. polsim.

ponent m. vent provinent de l'oest, d'allà on es pon el sol. Cad. «Ditxo»: «Ponent té una filla casada a Llevant, quan ell la va a veure se'n torna plorant». Significa que si bufa el ponent i després bufa el llevant, el temps acaba amb pluja. eiv. vent de l'oest.

punxonera f. arpó per pescar dofins... eiv. arpó per pescar.

Q

quebec m. ocell que viu al mar i neda sovint per sota aigua. S'assembla al cormorà. eiv. cormorà. (sem.).

quina f. joc d'atzar. S'hi juga al casino, per Nadal. eiv. quina.

quinòccio m. vent de gran intensitat, que s'assembla a un huracà, s'emporta l'aigua del mar amb gran força.

R

raig m. quantitat de vent, molt de vent. Ex. «A fora n'hi ha un raig».

rampell m. desig inesperat i sobtat d'alguna cosa. eiv. desig sobtat d'alguna cosa.

recorda v. usat en la forma pron. Té el significat de «recordar-se de»... Exs. «Ara no me recorda», «No me ve a la memòria». eiv. mateix sig. «Ara no me recorda...».

redera adv. (metàtesi, compartida amb els parlars de l'Empordà, Gironès, Garrotxa...) eiv. redera.

regalissi f. regalèssia (fon.). eiv. regalissi.

remor f. tota mena de fressa. DCVB soroll, especialment el que és confós, poc definit, com el d'una multitud, el de la mar, el de les fulles mogudes pel vent. eiv. remor (mateix sentit).

riba f. carrer que voreja el mar. DCVB riba f. vora del mar, d'un riu o d'una altra extensió d'aigua (Crònica de Jaume I). eiv. riba (mateix sig.).

rublert, a adj. (p.p.) 1. sin. de «ple, plena». 2. **rublir** v. tr. tapar el terra (normalment referit al terra de sota una olivera). Ex. «S'olivar esta rublert d'olives». eiv. «rublert» sin. «molt ple».

rufa f. nuvolada negra, presagi de mal temps.

rufejar v. int. plovisquejar, miquejar, ploure poc però seguit.

rufinola f. 1. ruffí petit. 2. pluja petita.

rufió m. ruixó, espècie d'ànchora petita que serveix per desenrocar una àncora grossa...

S

salangre m. salabor (doc. priv. s.XIX) humitat del mar que afecta les parets de calç i les bufa (en recessió).

sabateta de la mare de Déu f. espècies de curculla, amb la forma com de sabata, d'uns tres o quatre cm de llargada, i que té la part interior nacarada. Se'n troben força per les platges. eiv. sabateta del bon Jesús, f. herba que floreix per Nadal i té la forma que recorda una sabateta (sem).

salmàstica adj. aigua potable amb gust d'aigua de mar. eiv. salmaia (fon.).

santrit m. sangtraüt (fon.) eiv. santrit.

sarquinyol m. sarc petit. (dim.).

sàrsola f. pala de fusta amb la forma de cullera grossa, que serveix per treure aigua de la barca. DCVB «sàrsola» V. «sàsola» f. pala un poc corbada, a manera de cullera grossa, de fusta, que els mariners de barques petites empen per evacuar l'aigua de dins l'embarcació. Etim. de l'italià.

saupa f. salpa, peix teleosti. Es pesca durant tot l'any i per això es diu «Saupa i dona tot l'any és bona». eiv. saupa.

sec m. petita roca situada a poca profunditat de la superfície de l'aigua, sin. «baix». eiv. sec.

senit m. peix de la família dels tords. eiv. senut (fon.).

senya f. lloc determinat, en el mar, segons punts de referència presos des d'en fora, mitjançant accidents geogràfics. Així els pescadors coneixen els llocs més adequats per calar i pescar. Ex. «Si sàbes bé ses senyes, pescaràs llagostes». DCVB «saber ses senyes», conèixer els detalls que indiquen el lloc d'una cosa (sem.).

senyora f. guiula grossa. DCVB cal registrar aquests significats essencials de la forma femenina de «senyora»: a) papallona (Santanyf), b) xinxà, en llenguatge humorístic (Mall.).

senyoreta f. peix més petit, amb colors molt virolats, més gros que la guiula. DCVB peix de diverses espècies del gènere «julis» .

sepi f. sèpia, mol-lusc. DCVB sèpia f. (Mall. /sipi/) eiv. sepi (fon).

sivilla f. sivella o civella (fon.). eiv. sivilla.

sol coat m. sol molt calent en temps de boires (fon.). DCVB sol covat: el sol fort però entelat de núvols.

sol pujant m. semblant a una migdiada, però feta abans de dinar i no pas després com és habitual.

solat adj. 1. agafat, el menjat a la cassola. Ex. «L'arròs s'ha solat». 2. solada, conjunt de coses que cobreixen el sòl. Ex. «Hi ha una bona solada d'olives». DCVB solat, m. solada o conjunt de coses que cobreixen el sòl. eiv. solada.

soltes m. pl. mena de xarxes. eiv. soltes.

sussar v. intr. xuixar (fon.) Es diu de la fressa que fa el vent, quan és molt fort, a la xemeneia o a les portes de la casa.

T

talaia f. castell, lloc de vigia dalt de la muntanya. Ex. «Talaia de Sant Sebastià». DCVB II 3. torre des d'on es pot observar el camp, la mar, etc., i donar avís del que s'hi descobreix. eiv. talaia, castell.

taleia f. feina per fer i que s'ha de fer. DCVB taleia, f. ocupació o activitat fixa, assídua, que absorbeix l'atenció; dèria, idea fixa insistent.